

Newsletter

VERENIGING BEDRIJFSLEVEN CURAÇAO

NEWSLETTER APRIL 2015

1.EDITORIAL

2.ECONOMIE

- Aanpassing “Tax- Holiday” wetgeving
- Stand van zaken Overheidsfinanciën 2014
- Toename aantal hoog opgeleide personen op Curaçao

3. RAPPORTEN

- Verkeersveiligheid Curaçao

4.(Nieuwe)Wetgeving

5.ECONOMISCHE INDICATOREN

1.EDITORIAL

Zonder uitzondering zijn alle geraadpleegde lokale en internationale instituten en deskundigen op financieel economisch gebied (o.a. CBCS, CFT, IMF, TAC) het over eens dat investeringen noodzakelijk zijn om duurzame economische groei en ontwikkeling te realiseren.

De Regering heeft bij diverse gelegenheden (regeerprogramma, jaarlijkse begrotingen, toespraken etc.) gesteld dit advies niet alleen volledig te onderschrijven maar ook toe te passen en verwijst hiernaar naar de overheidsinvesteringen die gepleegd worden (o.a. het HNO project en fysieke infrastructurele werken). Tegelijkertijd wordt met de vinger naar de private sector gewezen dat zij dit proces onvoldoende steunt. In de optiek van de Regering zijn de investeringen welke de private sector doet onbevredigend. Veel te gering en aarzelend.

Dat de private sector de kat uit de boom kijkt is niet zo verwonderlijk. Het gevoerd overheidsbeleid is hier debet aan. Er is sprake van weinig consistente aanpak en een eenduidige visie en “commitment” waardoor het vertrouwen uitblijft. Ter onderbouwing van deze opvatting de volgende praktijkvoorbeelden.

De Minister van Justitie voert een “Investors Permit” regeling in en de Minister van Economische ontwikkeling start met het CINEX project. Een geweldige faciliteit en initiatief om investeringen te bevorderen. Deze moeten dan ook worden toegejuicht. Simultaan wordt een beleid gevoerd welke gericht is op het sterk versoberen van investering bevorderende incentives en worden allerlei fiscale ondernemersonvriendelijke maatregelen ingevoerd. Zo zijn de premies en loongrenzen sociale verzekeringen sterk verhoogd evenals de AOV pensioengerechtigde leeftijd. Deze actie is per 1 januari 2015

gevolgd door versobering van de investeringsaftrekregeling, renteaftrek en afschrijving duurzame activa, afschaffing van de vervroegde afschrijving regeling en tal van aftrekposten, invoering van de gebruikelijke loonregeling. Dit proces wordt voortgezet met het jongste voorstel om de zgn. "Tax-Holiday" wetgeving sterk te matigen en bepaalde onderdelen te elimineren.

Dit allemaal onder het mom van versimpelen van het stelsel en vanwege substantiële verlaging van de WB en IB tarieven. Grote vraag is of een verlaging van het WB tarief van 27,5% naar 22% en het IB tarief van 49% naar 46,5% gekwalificeerd kan worden als substantiële verlaging en of deze aanpassingen opwegen tegen de nadelen van versobering en afschaffing van faciliteiten.

Beseft moet worden dat grote delen van de economie (o.a. olieraffinage, nieuwe hotels, internationale financiële dienstverlening) tot stand zijn gekomen en functioneren mede dankzij het verstrekken van (belasting) faciliteiten. Het is aannemelijk dat het welvaartsniveau een stuk lager zou zijn indien deze incentives niet zouden zijn verstrekt.

De overheid besluit tot stimuleren van groene energie om vervolgens zonder een gedegen overgangsregeling dit beleid van de ene op de andere dag drastisch te wijzigen. Dit soort beleid schrikt investeerders af mede vanwege aantasting van de rechtszekerheid. Een betrouwbare overheid vormt een essentieel onderdeel van een aantrekkelijk investeringsklimaat.

Zolang sprake is van ad hoc en niet consistent overheidsbeleid zullen bonafide private investeerders een afwachtende houding aannemen met als gevolg uitblijven van massale (private) investeringen.

De VBC pleit dan ook voor een bestendig overheidsbeleid waarbij verstrekken van (belasting) faciliteiten een voornaam onderdeel vormt. Zowel de lokale als de wereldwijde ervaring toont aan dat bij het proces aantrekken van investeerders en het stimuleren van investeringen, een adequaat (belasting) faciliteiten beleid onontbeerlijk is om succesvol te zijn.

2.ECONOMIE

- **Aanpassing Tax-Holiday wetgeving**

De Regering heeft recent een ontwerp landsverordening ter aanpassing van de bestaande belastingfaciliteitenwetgeving voor bedrijven, de zgn. "Tax- Holiday" wetgeving aangeboden aan haar adviesorganen om hierover advies uit te brengen.

Voorgesteld wordt om de thans bestaande aantal landsverordeningen samen te voegen in één landsverordening: de Landsverordening faciliteit invoerrechten.

Het betreft de volgende bestaande wet-en regelgeving:

- Landsverordening te bevordering van bedrijfsvestiging en hotelbouw;
- Landsverordening belastingfaciliteiten industriële ondernemingen;
- Landsverordening ter bevordering van grondontwikkeling;
- Landsverordening renovatie hotels;

Wat houden de aanpassingen in?

- In het vervolg zal, indien aan de vereisten wordt voldaan, alleen vrijstelling invoerrechten en onroerendezaakbelasting worden verstrekt. De vrijstellingen winstbelasting en inkomstenbelasting op winstuitkeringen komen te vervallen.
- Faciliteiten aan ondernemingen niet zijnde een hotel of andere gelegenheden tot verblijf en ontspanning dan wel industrie komen te vervallen
- De landsverordening renovatie hotels komt eveneens te vervallen.
- De faciliteit vloeit voort uit de wet. Er hoeft niet langer een separaat landsbesluit te worden aangevraagd. Een ieder die aan de voorwaarden zoals opgenomen in de ontwerp-landsverordening voldoet, heeft recht op de vrijstelling.

Motivering om aanpassingen door te voeren:

- Streven naar vereenvoudiging van het belastingstelsel;
- Stimuleren van de economie, de werkgelegenheid en het vestigingsklimaat voor buitenlandse bedrijven;
- De faciliteiten vrijstelling winst en inkomstenbelasting is niet langer noodzakelijk vanwege het feit dat met ingang van 2015 een substantiële verlaging van de tarieven Winstbelasting en Inkomstenbelasting is doorgevoerd.

Wat houden de faciliteiten in?

- Vrijstelling van de onroerendezaakbelasting als bedoeld in de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014 alsmede van de invoerrechten op:
 - a. materialen en goederen ten behoeve van de bouw en eerste inrichting van bedrijfspanden bestemd voor de uitoefening van een bedrijf dan wel voor een uitbreiding;
 - b. materialen en goederen bestemd voor de aanleg van wegen, de bouw van onroerende zaken en de aanleg of de bouw van gelegenheden tot vermaak en ontspanning op de percelen grond als bedoeld voor een onderneming die zich grondontwikkeling ten doel stelt;
 - c. verpakkingsmiddelen en op machines, grondstoffen, halffabricaten en hulpmiddelen, bestemd voor de uitoefening van een industrie;
 - d. bedrijfsmiddelen, ten behoeve van de eerste inrichting van een onderneming, die als bedrijf in de zin van deze landsverordening wordt aangemerkt, voor zover vaststaat dat de aanwending van die bedrijfsmiddelen tot het wezen van het bedrijf behoort.
- De vrijstelling van invoerrechten als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, houdt mede in vrijstelling van heffingen ter zake van de invoer van de van het invoerrecht vrijgestelde goederen, ingesteld op grond van het bepaalde in artikel 5, onderdeel b, van de Landsverordening In- en Uitvoer 4.
- De vrijstelling van invoerrechten wordt verleend:
 - a. ten aanzien van het in het eerste lid, onderdelen a en d, genoemde, voor een periode van drie jaren nadat voor het eerst een beroep wordt gedaan op deze landsverordening;
 - b. ten aanzien van het in het eerste lid, onderdeel b, genoemde, voor een periode van vijf jaren nadat voor het eerst een beroep wordt gedaan op deze landsverordening;
 - c. ten aanzien van het in het eerste lid, onderdeel c, genoemde, indien in het voorafgaande jaar het bedrijf gedurende het gehele jaar, hetzij aan ten minste vijf in Curacao geboren personen voltijds werk heeft verschaft, hetzij, indien een of meer in Curacao geboren personen in deeltijd werkzaam zijn geweest, die personen gezamenlijk in totaal naar een omvang van ten minste 5 voltijds banen werkzaam zijn

geweest.

Vereisten om in aanmerking te komen voor de faciliteiten welke de in te voeren Landsverordening facilititeit invoerrechten biedt:

Voor hotelbouw / hoteluitbreiding:

- een onderneming tot exploitatie van hotels of andere gelegenheden tot verblijf en ontspanning, waarvan de bouw en eerste inrichting een investering vergt van ten minste NAf. 1.000.000,-
- het een vennootschap met een in aandelen verdeeld kapitaal betreft;
- het minimaal vereiste bedrag dient binnen twee jaar nadat voor het eerst een beroep wordt gedaan op deze onderhavige ontwerp-landsverordening te worden besteed.

Voor industriële ondernemingen:

- een onderneming die hier te lande goederen verwerkt, bewerkt of assembleert tot een nieuw handelsproduct; of
- een onderneming gericht op olieraffinage dan wel een onderneming gericht op de vervaardiging van machines, ander materieel of onderdelen daarvan bestemd voor gebruik bij exploratie, winning of transport van olie en gas hier te lande of bij olieraffinage hier te lande;
- het een vennootschap met een in aandelen verdeeld kapitaal betreft;
- de vestiging een investering vergt van ten minste NAf. 250.000,-
- het minimaal vereiste bedrag dient binnen twee jaar nadat voor het eerst een beroep wordt gedaan op deze onderhavige ontwerp-landsverordening te worden besteed.
- voor vrijstelling van invoerrechten op verpakkingsmiddelen en op machines, grondstoffen, halffabricaten en hulpmiddelen, bestemd voor de uitoefening van een industrie dient het bedrijf in het voorafgaande jaar gedurende het gehele jaar, hetzij aan ten minste vijf in Curaçao geboren personen voltijds werk heeft verschaft, hetzij, indien een of meer in Curaçao geboren personen in deeltijd werkzaam zijn geweest, die personen gezamenlijk in totaal naar een omvang van ten minste 5 voltijds banen werkzaam zijn geweest. Dit vereiste is niet van toepassing voor een periode van 12 maanden nadat voor het eerst een beroep werd gedaan op deze landsverordening.

Voor grondontwikkeling:

- onderneming die zich grondontwikkeling ten doel stelt;
- het een vennootschap met een in aandelen verdeeld kapitaal betreft;
- grote percelen braakliggende grond tot ontwikkeling worden gebracht door de aanleg van wegen en de bouw van onroerende zaken, al dan niet in combinatie met de aanleg of de bouw van gelegenheden tot vermaak en ontspanning en waarvan de ontwikkeling buiten de waarde van de grond een investering vergt van ten minste NAf. 2.000.000,-;
- het gronden betreft welke behoren tot een goedgekeurd verkavelingsplan met een oppervlakte van ten minste 2 ha;

- het minimaal vereiste bedrag dient binnen twee jaar nadat voor het eerst een beroep wordt gedaan op deze onderhavige ontwerp-landsverordening te worden besteed.

Redactioneel commentaar:

Het is uiteraard een goede zaak om periodiek bestaande wetgeving te evalueren en indien nodig aan te passen aan de eisen des tijd. Ten aanzien van de belasting faciliteitenwetgeving is de Regering kennelijk van oordeel dat deze sterk versoerd kan worden en een aantal incentives zelfs kan worden geëlimineerd.

De VBC heeft om de hierna volgende redenen ernstige twijfels of de Regering goed hierover heeft nagedacht mede gezien de zwakke onderbouwing en motivering van de voorgestelde aanpassingen:

- Al decennia lang kampt de Curaçaose economie met gebrek aan groei. Gegeven dit feit valt het niet te begrijpen dat de Regering tot de conclusie komt om investeringen niet langer te stimuleren. Niet vergeten moet worden dat dankzij de faciliteiten- wetgeving in de loop der jaren een groot aantal activiteiten (met name in de toeristische sector, internationale financiële dienstverlening sector en grondontwikkeling) tot stand is gekomen. Ook het behoud van de raffinaderij valt hieronder. De economische ontwikkeling van Curaçao zou op een veel lager niveau zijn als er geen (belasting) faciliteiten beschikbaar zouden zijn.
- De hele regio verstrekt belasting faciliteiten aan investeerders. Getwijfeld wordt of versoering en afschaffing van faciliteiten de concurrentiepositie van Curaçao ten goede zal komen.
- Het argument van de Regering dat de in 2015 ingevoerde verlaging van de Winst- en Inkomstenbelasting zodanig substantieel is dat het niet langer nodig is om op deze onderdelen vrijstelling te verlenen is allesbehalve overtuigend. Kan gesproken worden van een substantiële verlaging in een situatie waarbij het WB tarief van 27,5% naar 22% en het IB tarief van 49% naar 46,5% wordt aangepast waarbij tegelijkertijd sprake is van het versoeren respectievelijk afschaffen van een groot aantal aftrekposten waaronder investeringsaftrek en vervroegde afschrijving?
- De Regering heeft 10 speerpunt sectoren geïdentificeerd (CINEX) die verder ontwikkeld zullen worden. Hoe gaat dit plaatsvinden als investeringen niet langer gestimuleerd worden? Is hier sprake van een consistent economisch aanmoedigingsbeleid om investeringen te bevorderen?
- Is het strategisch een goed plan om de faciliteitenwetgeving voor andere dan hotel, industrie en grondontwikkeling activiteiten af te schaffen terwijl de Regering zelf aangeeft dat er voor Curaçao andersoortige activiteiten zijn met grote potentie zoals “transnational education” en de creatieve industrie? Hoe denkt de regering investeerders aan te trekken voor het ontwikkelen van deze activiteiten?
Elimineren van dit onderdeel van de tax-holiday wetgeving komt neer op het kind met het badwater weggooien. Is dit de bedoeling?

Op grond van deze argumenten dringt de VBC bij de Regering op aan om haar voorstel om de belastingfaciliteitenwetgeving te versoberen en af te schaffen in ernstige heroverweging te nemen.

Wellicht zullen de minimum investeringsbedragen die vereist worden om in aanmerking te komen voor incentives aangepast moeten worden. Ook zou gedacht kunnen worden aan een stelsel welke gebaseerd zou kunnen worden op het beginsel hoe hoger het geïnvesteerd bedrag voor des te meer faciliteiten men in aanmerking kan komen. Dit naar analogie van de “Investors Permit” regeling waar dit principe wordt toegepast.

- **Stand van zaken overheidsfinanciën 2014**

Uit de recent aan de Staten aangeboden Financiële Management Rapportage (FMR) 2014 blijkt dat in het afgelopen jaar op het gebied van openbare financiën de volgende ontwikkelingen zich te hebben voltrokken. Hierbij gaat het om voorlopige (cijfermatige) overzichten daar de jaarrekening 2014 nog niet is opgemaakt. Er kunnen nog correcties worden doorgevoerd.

Uit het tot nog toe uitgebreid gepubliceerd cijfermatig overzicht blijkt dat in 2014 op de Gewone Dienst na wijziging, sprake was van een positief saldo van ANG 37,4 miljoen. Dit saldo is toegevoegd aan de Algemene Reserve voor deelcompensatie van de tekorten van de gewone dienst van de jaren 2010-2012. De Kapitaaldienst sloot in 2014 af met een voordelig saldo van NG 138 miljoen.

Recapitulatie Dienstjaar 2014

Recapitulatiestaat Diensten en Financiering overige	Real t/m	Prog t/m	Real-Prog	Aang.Vpl	Prognose	Real obv	Andere	Prognose	Begroting	Rekening
Omschrijving (bedragen in ANG mln.)	AA 2014	2014v4	Δ 2014	PA 2014	BA2014v5	Q4-2014	Mutaties	BA2014v4	BA2014v1	AA 2013
GD Saldo van de Gewone Dienst (voor bestemming)	-23,5	0,0	-23,5	7,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-120,9
KD Saldo van de Kapitaaldienst	-132,9	-138,0	5,1	36,2	-138,0	-136,9	18,8	-19,9	0,0	75,5
FN Saldo Financiering overige (REAL)	107,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	36,2
MUTATIE van de beschikbare Liquide Middelen (REAL)	-49,3	-138,0	-18,4	43,9	-138,0	-136,9	18,8	-19,9	0,0	-9,2
GDU Gewone Dienst Lasten	1.529,2	1.583,7	-54,5	7,7	1.583,7	-115,0	31,0	1.667,7	1.693,1	1.581,5
GDI Gewone Dienst Baten	-1.552,7	-1.583,7	31,0	0,0	-1.583,7	115,0	-31,0	-1.667,7	-1.693,1	-1.702,4
Saldo 4799 Gewone Dienst	-23,5	0,0	-23,5	7,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-120,9
KDU Kapitaaldienst Uitgaven	163,1	199,3	-36,2	36,2	199,3	-157,6	36,2	320,7	320,0	187,4
KDI Kapitaaldienst Inkomsten	-296,0	-337,3	41,3	0,0	-337,3	20,7	-17,4	-340,6	-320,0	-111,9
Saldo 4999 Kapitaal Dienst	-132,9	-138,0	5,1	36,2	-138,0	-136,9	18,8	-19,9	0,0	75,5

Bron: FMR, Ministerie Financiën Curaçao

Uitsplitsing naar de Gewone en Kapitaaldienst levert het volgend beeld op:

Recapitulatie Gewone Dienst 2014

Resultaat Gewone Dienst	Real t/m	Prog t/m	Real-Prog	Aang Vpl	Prognose	Real obv	Andere	Prognose	Begroting	Rekening
Omschrijving (bedragen in ANG mln.)	AA 2014	2014v4	Δ 2014	PA 2014	BA2014v3	Q4-2014	Mutaties	BA2014v4	BA2014v1	AA 2013
4200 Beloning van Personeel	432,4	432,5	-0,1	0,1	432,5	-10,8	0,1	443,2	487,2	454,2
4400 Verbruik van Goederen & Diensten	177,5	194,3	-16,8	7,4	194,3	-14,9	17,4	191,8	191,8	203,9
4500 Afschrijving Vaste Activa + 4550 Interest	109,3	109,3	0,0	0,0	109,3	4,7	0,0	104,6	102,5	97,5
4600 Subsidies + 4660 Overdrachten	387,8	388,0	-0,2	0,2	388,0	0,3	0,2	387,5	392,5	402,7
4700 Sociale Zekerheid	422,2	422,2	0,0	0,0	422,2	-16,2	0,0	438,4	447,0	423,2
4750 Andere Lasten	0,0	37,4	-37,4	0,0	37,4	-78,1	13,3	102,2	72,1	0,0
Gewone Dienst Lasten	1.529,2	1.583,7	-54,5	7,7	1.583,7	-115,0	31,0	1.607,7	1.693,1	1.581,5
5100 Belastingen	-1.393,5	-1.393,5	0,0	0,0	-1.393,5	77,4	0,0	-1.470,9	-1.491,2	-1.423,4
5200 Sociale Voorzieningen (per saldo onder uitgaven)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5300 Schenkingen & Subsidiebeten	-15,8	-16,7	0,9	0,0	-16,7	1,1	-0,9	-16,9	-18,9	-18,0
5400 Andere Baten	-143,4	-173,5	30,1	0,0	-173,5	36,6	-30,1	-179,9	-183,0	-261,0
Gewone Dienst Baten	-1.302,7	-1.583,7	31,0	0,0	-1.583,7	119,0	-39,0	-1.507,7	-1.693,1	-1.708,4
Resultaat Gewone Dienst vóór bestemming	-23,5	0,0	-23,5	7,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-120,9

Bron: FMR, Ministerie van Financiën Curaçao

Uit dit overzicht blijkt dat in 2014 aan de uitgavenzijde sprake is van vermindering van de kosten van personeel, verbruik van goederen en diensten, subsidies en sociale zekerheid ten opzichte van hetgeen begroot was (totaal ongeveer ANG 101 miljoen) Aan de inkomstenzijde is sprake van vermindering van de belasting opbrengsten t.o.v. hetgeen begroot was met ANG 98 miljoen en ANG 30 miljoen t.o.v. 2013.

Recapitulatie Kapitaaldienst 2014

Uitkomsten Kapitaaldienst	Real t/m	Prog t/m	Real-Prog	Aang Vpl	Prognose	Real obv	Andere	Prognose	Begroting	Rekening
Omschrijving (bedragen in ANG mln.)	AA 2014	2014v4	Δ 2014	PA 2014	BA2014v3	Q4-2014	Mutaties	BA2014v4	BA2014v1	AA 2013
Investerings in Gebouwen & Brouwstructuren	145,8	164,8	-19,0	19,0	164,8	-106,2	19,0	252,0	252,0	134,0
Idem in Machines & Equipment (incl. Transportmiddelen)	6,9	12,7	-5,8	5,8	12,7	-27,3	5,8	34,2	34,2	8,1
Investerings in Immateriële Vaste Activa	8,5	8,6	-0,1	0,1	8,6	-17,3	0,1	25,8	25,8	12,3
Investerings in Nonproductieve Activa	0,9	12,2	-11,3	11,3	12,2	-7,1	11,3	8,0	8,0	6,9
Ontrekkingen aan Reserves & Voorzieningen	1,0	1,0	0,0	0,0	1,0	0,3	0,0	0,7	0,0	26,1
Deelnemingen (Kapitaalinjectie IUH NV)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kapitaal Dienst Uitgaven	163,1	199,3	-36,2	36,2	199,3	-157,8	36,2	320,7	320,0	187,4
Afschrijvingen Vaste Activa	-48,1	-48,1	0,0	0,0	-48,1	0,2	0,0	-48,3	-46,8	-44,6
Verkoop Onroerende Goederen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3	0,0
Schadevergoedingen & Verzekeringuitkeringen	-4,2	-0,2	0,0	0,0	-0,2	0,0	0,0	-0,2	0,0	0,0
Ontvangen Aflossingen op Leningen u/g	-4,7	-4,6	3,9	0,0	-4,6	4,1	-4,1	-4,6	0,0	-4,7
Aangegane Geldleningen o/g	-247,0	-247,0	0,0	0,0	-247,0	0,0	0,0	-247,0	-210,8	-62,6
Naar Reserves & Voorzieningen Overschot GD	0,0	-37,4	37,4	0,0	-37,4	16,4	-13,3	-40,5	-62,1	0,0
Kapitaal Dienst Inkomsten	-296,0	-337,3	41,3	0,0	-337,3	20,7	-17,4	-340,6	-320,0	-111,9
Nadelig c.q. Voordelig +/- saldo van de Kapitaaldienst	-132,9	-138,0	5,1	36,2	-138,0	-136,9	18,8	-19,9	0,0	75,5

Bron:FMR, Ministerie van Financiën Curaçao

Het positief saldo op de kapitaalrekening is toe te schrijven aan geldleningen die gesloten zijn ter financiering van (overheid) investeringen. Tot en met december 2014 is een bedrag van ANG 163 miljoen geïnvesteerd. ANG 146 miljoen in gebouwen en bouwstructuren waaronder ANG 103 mln. in de bouw van het nieuwe hospitaal (HNO). Het overig deel betrof investeringen in machines, equipment en immateriële vaste activa.

Hieronder een overzicht van de ontwikkeling van de belastinginkomsten :
Het blijkt dat met uitzondering van de omzet-, afvalstoffen-, logeer en zegelbelasting alle overige belastingsoorten in 2014 lager waren dan in 2013.

De oorzaken die tot deze daling hebben geleid zijn niet exact bekend. Wellicht dat de economische krimp die zich in 2014 geeft voortgedaan, hieraan ten grondslag ligt.

De vermindering van de belastinginkomsten kon evenwel gecompenseerd worden door daling van de uitgaven meer in het bijzonder de onderdelen personeelslasten (salarissen en pensioenen), verbruik goederen en diensten (huisvesting, kantoor exploitatie, eigen personeel), subsidies (non profit instellingen , overheidsbedrijven).

Overzicht ontwikkeling belastinginkomsten

5100 Belastingen - kasbasis -	Real t/m	Prog t/m	Real-Prog	Aang.Vpl	Prognose	Real obv	Andere	Prognose	Begroting	Rekening
Omschrijving (bedragen in ANG mln.)	AA 2014	2014v4	Δ 2014	PA 2014	BA2014v5	Q4-2014	Mutaties	BA2014v4	BA2014v1	AA 2013
Loonbelasting	-486,3	-486,3	0,0		-486,3	13,7	0,0	-500,0	-510,0	-495,3
Inkomstenbelasting	-1,7	-1,7	0,0		-1,7	5,4	0,0	-7,1	-7,1	-5,2
Winstbelasting	-161,1	-161,1	0,0		-161,1	4,1	0,0	-166,2	-165,2	-173,6
Deelnemingsdividend NFR/BRK nro €28 mln. naar 2015	0,0	0,0	0,0		0,0	61,7	0,0	-61,7	-21,1	0,0
Spaarvermogensheffing	-0,2	-0,2	0,0		-0,2	0,0	0,0	-0,2	-0,6	-0,2
Inkomsten, Vermogen & Winst	-649,3	-649,3	0,0	0,0	-649,3	84,9	0,0	-734,2	-704,0	-674,3
Onroerende Zaakbelasting	-8,4	-8,4	0,0		-8,4	-17,0	0,0	-25,4	-38,4	0,0
Grondbelasting	-17,4	-17,4	0,0		-17,4	-17,4	0,0	0,0	0,0	-27,4
Gebruiksbelasting	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0	-0,2	0,0
Successie- en Overgangsbelasting	-1,6	-1,6	0,0		-1,6	-0,3	0,0	-1,3	-1,3	-1,1
Overdrachtsbelasting	-15,9	-15,9	0,0		-15,9	-0,6	0,0	-15,3	-15,3	-14,5
Eigendom	-43,3	-43,3	0,0	0,0	-43,3	-1,3	0,0	-42,0	-65,2	-43,0
Omzetbelasting (OB)	-391,9	-391,9	0,0		-391,9	-6,9	0,0	-385,0	-420,1	-390,2
Bijzonder Invoerrecht Benzine	-49,1	-49,1	0,0		-49,1	-1,0	0,0	-48,1	-47,3	-56,0
Accijns op Gedistilleerd	-12,7	-12,7	0,0		-12,7	0,2	0,0	-12,9	-12,9	-13,0
Accijns op Tabak	-11,7	-11,7	0,0		-11,7	2,3	0,0	-14,0	-14,0	-14,5
Accijns op Bier	-11,0	-11,0	0,0		-11,0	1,0	0,0	-12,0	-12,0	-10,9
Motorrijtuigenbelasting	-36,5	-36,5	0,0		-36,5	0,5	0,0	-37,0	-37,0	-36,6
Afvalstoffenbelasting	-11,5	-11,5	0,0		-11,5	-1,5	0,0	-10,0	-11,0	-9,6
Logeergastenbelasting	-12,0	-12,0	0,0		-12,0	0,0	0,0	-12,0	0,0	-10,1
Goederen & Diensten	-536,4	-536,4	0,0	0,0	-536,4	-5,4	0,0	-531,0	-564,3	-540,9
Invoerrechten	-156,6	-156,6	0,0		-156,6	-1,6	0,0	-155,0	-160,7	-159,9
Zegelbelasting Doorvoervergunningen	-0,7	-0,7	0,0		-0,7	0,0	0,0	-0,7	-1,0	-0,5
Internationale Handel	-157,3	-157,3	0,0	0,0	-157,3	-1,5	0,0	-155,7	-167,7	-160,4
Zegelbelasting Overige	-7,2	-7,2	0,0		-7,2	0,8	0,0	-8,0	-10,0	-4,8
Andere Belastingen	-7,2	-7,2	0,0	0,0	-7,2	0,8	0,0	-8,0	-10,0	-4,8
Totaal	-1.393,5	-1.393,5	0,0	0,0	-1.393,5	77,4	0,0	-1.470,9	-1.491,2	-1.423,4

Bron: FMR, Ministerie van Financiën Curaçao

Redactioneel commentaar:

Uit de Financiële Management Rapportage 2014 (FMR) blijkt dat de overheidsfinanciën na jaren van (structurele) tekorten richting evenwicht gaat. Hoewel de jaarrekening nog niet is gepubliceerd moet kan hier gesproken worden van een knappe prestatie. De meest opvallende punten zijn:

- De ontwikkeling om de overheidsuitgaven in toom te houden en op een aantal onderdelen te bezuinigen.
- Teruglopende belastingopbrengsten, ondanks verhoging van de (OB) tarieven alsmede premies sociale verzekeringen.

De teruggang van belastinginkomsten duidt evenwel op afname van economische activiteit hetgeen reden vormt voor (ernstige) bezorgdheid. Evenwicht op de begroting is prima en noodzakelijk echter het is geen goede zaak als de maatregelen resulteren in

negatieve effecten op de economische ontwikkeling meer in het bijzonder de economische groei. Achter blijvende economische groei en/of krimp zal niet leiden tot een situatie van structurele evenwicht op de begroting en helemaal niet tot verminderen van de werkloosheid en andere macro economische doelstellingen. Het is dan ook zaak om duurzame economische groei te bevorderen.

- **Toename aantal hoog opgeleide personen op Curaçao**

Uit onderzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) blijkt dat Curaçao, de mondiale trend waarbij het accent wordt gelegd op het hoger onderwijs om eigen kader op te leiden ten behoeve van de ontwikkeling van het land, ook volgt.

Het aantal hoog opgeleide personen (HBO en/of WO diploma) op Curaçao is tussen 2001 en 2011 fors toegenomen van 9.447 naar 16.042 personen, een toename van 69,8% !

Het aantal mannen met een hoge opleiding in 2011 bedroeg 15,9% (7530 personen), terwijl het percentage vrouwen een hoge opleiding 14,2% (8512 personen) bedroeg. Het verschil in absolute aantallen wordt veroorzaakt door het feit dat minder mannen dan vrouwen op Curaçao zijn (68.700 mannen tegenover 81.584 vrouwen).

Hieronder additioneel enkele interessante data:

Land van Studie:

Nederland is zowel in 2001 (49,4%) als 2011 (48,2%) het belangrijkste land van studie. Echter steeds meer studenten kiezen ervoor om hun studie op Curaçao te volgen. In 2001 bedroeg dit aantal 27,3% en was in 2011 gestegen naar 32,2%.

Tabel A-1 Personen met een hoge opleiding naar land van studie, 2001 en 2011							
Land van studie	aantallen		mutaties 2001-2011		(%)		mutaties 2001-2011 in procentpunten (g=f-e)
	2001	2011	absoluutt	relatief (%)	2001	2011	
	(a)	(b)	(c=b-a)	d=c:a)	(e)	(f)	
Curaçao	2575	5171	2596	100,8	27,3	32,2	5,0
Sint Maarten	2	6	4	200,0	0,0	0,0	
Aruba	32	30	-2	-6,3	0,3	0,2	-0,2
BES	Bonaire		4	-4	-100,0	0,0	0,0
	Sint Eustatius		0	0			
	Saba		0	0			
	BES		9	9	100,0	0,1	0,1
Nederland	4667	7734	3067	65,7	49,4	48,2	-1,2
Suriname	198	249	51	25,8	2,1	1,6	-0,5
Verenigde Staten	637	944	307	48,2	6,7	5,9	-0,9
Overige landen	1332	1826	494	37,1	14,1	11,4	-2,7
Onbekend		73	73	100,0		0,5	0,5
Totaal	9447	16042	6595	69,8	100,0	100,0	

Bron: CBS Curaçao

Land van geboorte:

In 2001 was 56,5% (2575 personen) van de hoog opgeleiden geboren op Curaçao. In 2011 is dit toegenomen tot 60,8% (5171 personen.)

De trend van toename aantal hoog opgeleiden waarvan de personen elders zijn geboren vertoont ook een stijging.

Land van geboorte	aantallen		mutaties 2001-2011		(%)		mutaties 2001-2011 in procentpunten (g=f-e)
	2001	2011	absoluutt	relatief (%)	2001	2011	
	(a)	(b)	(c=b-a)	d=c:a)	(e)	(f)	
Curaçao	5357	9752	4415	82,7	56,5	60,8	5,2
Sint Maarten	29	37	8	27,6	0,3	0,2	-0,1
Aruba	295	387	92	31,2	3,1	2,4	-0,7
BES	<i>Bonaire</i>		130			1,4	-1,4
	<i>Sint Eustatius</i>		17			0,2	-0,2
	<i>Saba</i>		6			0,1	-0,1
	<i>BES</i>	202		202		1,3	1,3
Nederland	1723	2723	1000	58,0	18,2	17,0	-2,6
Suriname	470	626	156	33,2	5,0	3,9	-1,0
Verenigde Staten	82	133	51	62,2	0,9	0,8	
Overige landen	1358	2167	809	59,6	14,4	13,5	-0,6
Onbekend		15	15			0,1	0,1
Totaal	9447	16042	6442	67,1	100,0	100,0	

Bron: CBS Curaçao

Hoog opgeleide Curaçaoënaars:

Tabel A-3 geeft de groep hoog opgeleiden aan die op Curaçao zijn geboren.

In 2001 heeft 41,6% zijn/haar studie op Curaçao gevolgd en 45,9% in Nederland.

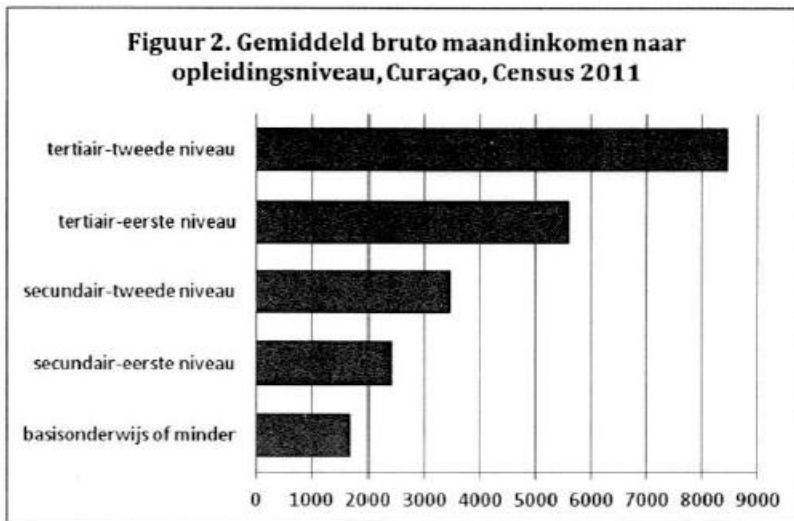
In 2011 heeft 45,6% de studie gevolgd op Curaçao en 45,2% in Nederland. Een duidelijke trend verschuiving.

Tabel A-3 . Personen met een hoge opleiding en geboren in Curaçao naar land van studie, 2001 en 2011

Land van studie	aantallen		mutaties 2001-2011		(%)		mutaties 2001-2011 in procentpunten (g=f-e)
	2001	2011	absoluut	relatief (%)	2001	2011	
	(a)	(b)	(c=b-a)	d=c:a	(e)	(f)	
Curaçao	2222	4444	2222	100	41,6	45,6	3,9
Sint Maarten	2	3	1	50	0,0	0,0	0,0
Aruba	7	7	0	0	0,1	0,1	-0,1
BES	<i>Bonaire</i>		-2		0,0		
	<i>Sint Eustatius</i>		0				
	<i>Saba</i>		0				
	<i>BES</i>		6			0,1	
Nederland	2449	4409	1960	80,0	45,9	45,2	-0,7
Suriname	23	20	-3	-13,0	0,4	0,2	-0,2
Verenigde Staten	384	599	215	56,0	7,2	6,1	-1,1
Overige landen	248	232	-16	-6,5	4,6	2,4	-2,3
Onbekend		31	31			0,3	0,3
Totaal	5337	9751	4414	82,7	100,0	100,0	

Inkomens naar opleidingsniveau:

Uit onderstaand overzicht blijkt dat er een duidelijke relatie is tussen inkomen en opleidingsniveau. Hoe hoger de opleiding hoe hoger het (bruto) inkomen.

Bron: CBS, Curaçao

Redactioneel commentaar:

Het is een positieve ontwikkeling dat op Curaçao het aantal hoog opgeleide personen in het algemeen en Curaçaoënaars in het bijzonder, aan het toenemen is. Voor de economie en de samenleving is deze trend zeer gunstig. Immers met hoog opgeleide personen wordt het kennis en vakbekwaamheid respectievelijk deskundigheidsniveau vergroot hetgeen de ontwikkeling van het land alleen maar ten goede komt. Daarnaast wijzen de cijfers uit dat het inkomen van hoogopgeleiden zich in het topsegment bevindt. Goed betaalde banen

zijn voor iedere economie en samenleving voordelig in termen van koopkracht en aanjagen van bestaande en nieuwe economische activiteiten.

3.RAPPORTEN

- **Verkeersveiligheid Curaçao**

Verkeersongevallen leiden veelal tot omvangrijke maatschappelijke kosten o.a.:

- Medische kosten. Deze vloeien voort uit de behandeling van slachtoffers, bijvoorbeeld kosten voor ziekenhuis, revalidatie, geneesmiddelen, aanpassingen voor gehandicapten etc.
- Productieverlies. Deze kosten komen voort uit tijdelijke of blijvende arbeidsongeschiktheid alsmede uit het geheel wegvallen van de productie van overleden verkeersslachtoffers
- Materiële kosten. Schade aan voertuigen, ladingen en infrastructuur (wegen en wegmeubilair), kosten van inzet van hulpdiensten, en kosten van opstoppingen/files die ontstaan door ongevallen.
- Immateriële kosten. Hieronder vallen pijn, verdriet en verlies van kwaliteit van leven van slachtoffers en hun naasten.
- Afhandelingskosten. Deze vloeien voort uit afhandeling van ongevallen en de daarbij ontstane schade door organisaties als brandweer, politie, justitie en verzekeraars.

Gezien het bovenstaande is het zaak om serieus aandacht te besteden aan het onderwerp de verkeersveiligheid.

Hoe is het gesteld met de verkeersveiligheid op Curaçao?

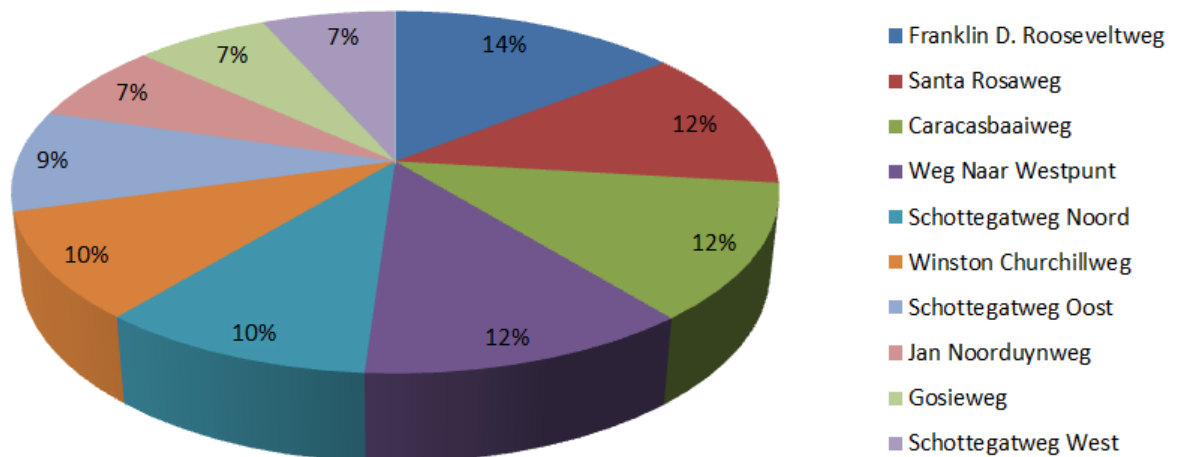
Uit de cijfers welke de Curaçao and Bonaire Insurance Association (CBIA) publiceert blijkt het volgende:

Aantal geregistreerde verkeersongevallen op Curaçao

	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	TOTAL
2010	925	837	971	854	942	884	866	937	896	1,022	1,192	1,250	11,576
2011	1,029	932	985	821	989	984	956	1,036	936	953	924	1,159	11,704
2012	929	912	952	954	946	982	837	957	930	906	944	1,103	11,352
2013	937	855	909	1,014	833	964	869	973	838	951	1,087	1,126	11,356
2014	999	944	1,054	1,054	1,091	995	1,025	1,018	991	1,005	996	1,170	12,342
2015	1,054	1,016	948										3,018

Bron: CBIA/Forensys

Top 10 locations - Jan 2010 to March 2015

Jan 2010 - March 2015

#	LOCATION	INCIDENTS
1	Franklin D. Rooseveltweg	2,789
2	Santa Rosaweg	2,430
3	Caracasbaaiweg	2,364
4	Weg Naar Westpunt	2,323
5	Schottegatweg Noord	1,930
6	Winston Churchillweg	1,856
7	Schottegatweg Oost	1,751
8	Jan Noorduynweg	1,371
9	Gosieweg	1,294
10	Schottegatweg West	1,288
11	Cas Coraweg	1,108
12	Kaminda Salinja	1,006
13	Schout Bij Nacht Doormanweg	785
14	Pater Euwensweg	777
15	Seru Loraweg	735
16	Pres. R. Betancourt Blv.	640
17	Groot Davelaar	601
18	Arubastraat	554
19	Kaminda Brievengat	522
20	Schottegatweg Zuid	520

Bron: CBIA/Forensys

4.(Nieuwe)Wetgeving

Beknopt overzicht recente (initiatief) wetsvoorstellen/aanpassingen op sociaal-economisch gebied welke door de Regering dan wel als initiatief ontwerp van de Staten aan de wetgevende macht ter behandeling zijn aangeboden en waar de SER advies over dient uit te brengen (periode maart t/m april 2015).

In de betreffende verslag periode is de ontwerp landsverordening faciliteit invoerrechten aan de SER ter advisering aangeboden. Dit ontwerp behelst versoering en afschaffen van delen van de belastingfaciliteiten wetgeving de zgn. Tax-Holiday wetgeving. Voor verdere details wordt verwezen naar een uitgebreide samenvatting van dit ontwerp welke als separaat artikel opgenomen in deze editie van de Newsletter.

5.ECONOMIC INDICATORS

Foreign Exchange Position (x mln) :	March 2015 :	NAf 2,686
definition IMF	March 2015 :	NAf 2,125
Import coverage (months)	Febr 2015 :	4.3

Consumer Price Index (Oct 2006 = 100)	Febr 2015	:123.0
	Febr 2014	:123.4
	Change	: 0.3%
Average inflation past 12 months		: 1.3 %

Population and Employment			
Curaçao	:	2013	2011
Total population		150,782	147,858
Employed population		63,493	62,042
Unemployed population		9,512	6,721
Labor Force		73,005	68,763
Unemployment rate		13.0%	9.8%

Stay over tourism no of visitors	:	March 2015 year to date :	123.175
		March 2014 year to date :	108.896
		Change	: 13%

Cruise tourism no. of passengers	:	March 2015 year to date:	219.247
		March 2014 year to date :	242.456
		Change:	-8 %

Stay over nights		March 2015 year to date:	1.088.512
		March 2014 year to date:	1.007.707
		Change:	8%

Shipping	: Jan - Febr 2015	Jan - Febr 2014
Freight	141	136
Tanker	174	206
Cruise	70	78
Others	72	56

	Jan- Dec 2014	Jan-Dec 2013
Cargo movements, metric tons		
Unloaded	662,430	604,675
Loaded	214,861	230,483

	Febr 2015	Febr 2014
Total companies Commercial Register		
Local	24,662	23,934
International	13,857	14,453
Total	38,519	38,387

Source: Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten, Central Bureau of Statistics, Curaçao Tourism Development Foundation, Curaçao Port Authority, MEO, CHATA, Chamber of Commerce Curaçao

